

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3004/2023
12.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Добривоје Трајковић, адвокат из ..., против туженог Рудник олова и цинка „Грот“ д.о.о. Врање из Криве Феје, чији је пуномоћник Александар Тасић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 5403/2022 од 19.04.2023. године, у седници већа одржаној 12.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 5403/2022 од 19.04.2023. године у делу става другог изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиље АА из ... којим је тражила да се обавезе тужени Рудник олова и цинка „Грот“ д.о.о. Врање из Криве Феје да тужиљу врати на рад, а у преосталом делу ревизија туженог се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 210/20 од 11.10.2022. године, исправљеном решењем истог суда П1 210/20 од 24.01.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено као незаконито решење о престанку радног односа туженог од 17.05.2002. године. Ставом другим изреке, одбачен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да је тужени врати на радно место које је обављала пре доношења незаконитог решења или на радне задатке у оквиру своје квалификације и радне способности. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци на име трошкова парничног поступка исплати 399.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 5403/22 од 19.04.2023. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда, усвојен тужбени захтев и поништено као незаконито решење о престанку радног односа тужиље од 17.05.2002. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, одбачена је тужба тужиље у делу у коме је тражила да се обавезе тужени да тужиљу врати на радно

место које је обављала пре доношења незаконитог решења или на радне задатке у оквиру своје квалификације и радне способности, као недозвољена. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 466.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до коначне исплате.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужени због погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код правног претходника туженог, на радном месту ..., до дана доношења решења о престанку радног односа 17.05.2002. године. Оспореним решењем тужиљи је стављено на терет да је противправно присвојила износ од 9.000,00 динара, који је у име предузећа преузела од фирме „Energotex“ из Бора и није га предала благајни предузећа, због чега јој је престао радни однос на основу члана 101. став 1. тачка 4. и 5. тада важећег Закона о раду. Оспореном решењу је претходило привремено удаљење са рада, с обзиром да је против тужиље покренут кривични поступак због кривичног дела утаје због основане сумње да је противправно присвојила износ од 9.000,00 динара. Правноснажном пресудом Општинског суда у Врању К 630/2002 од 17.01.2003. године, тужиља је оглашена кривом за кривично дело утаје из члана 170. став 1. КЗ РС.

Другостепени суд је након одржане расправе, поништио оспорено решење као незаконито и обавезао туженог да тужиљу врати на рад. Ово из разлога што доношењу решења о отказу уговора о раду није претходило упозорење на разлоге за отказ, зато што је донето након протекла рокова предвиђених одредбом члана 104. став 1. тада важећег Закона о раду, те због тога што тужиљи отказ није могао да буде дат по основу отказног разлога из члана 101. став 1. тачка 5. истог закона, с обзиром да у тренутку када је донето оспорено решење тужиља још није била правноснажно осуђена за кривично дело учињено на раду или у вези са радом.

По оцени Врховног суда правилно је у побијаној одлуци примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев тужиље.

Оцена законитости решења којим је запосленом отказан уговор о раду, поред утврђивања постојања законом прописаног основа и истинитости чињеница на којима је заснован отказни разлог, захтева и оцену законитости поступка у коме је уговор о раду отказан. Према одредби члана 101. став 1. тачка 4. и 5. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 70/2001 и 73/2002), послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашања и потребе послодавца и то ако не поштује радну

дисциплину, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца и ако запослени учини кривично дело на раду или у вези са радом. Пре отказа уговора о раду из овог разлога (тачка 4), послодавац је према ставу 2. истог члана, дужан да запосленог упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду.

Наиме, у конкретном случају, правилно је другостепени суд закључио да је тужени, као послодавац, био у обавези да тужиљу пре доношења решења о отказу упозори на постојање разлога за отказ, у смислу члана 101. став 2. тада важећег Закона о раду. Упозорење је део процедуре отказа уговора о раду на које се запослени може, али и не мора изјаснити али за законитост решења о отказу неопходно је да послодавац запосленом омогући право на одбрану, јер правилно дато упозорење утиче и на законитост решења о отказу. Зато супротно истицању туженог, решење о удаљењу се не може поистоветити са упозорењем, па су као неосновани оцењени наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Према оредби члана 104. став 1. и 2. истог закона, послодавац може дати запосленом отказ уговора о раду из члана 101. став 1. тачка 1. до 4, 6. и 7, у року од три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од шест месеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа, односно најкасније до истека рока застарелости утврђеног законом за кривично дело, па је у том смислу правилан и закључак да је отказ дат по протеку наведених рокова, јер је оспорено решење донето 17.05.2002. године (тужиљи уручено 20.05.2002. године), а чињенице које су послужиле као основ за давање отказа тужиљи (противправно прибављање 9.000,00 динара) наступиле су јуна 2001. године.

Такође, супротно наводима ревизије, а имајући у виду да само правноснажна кривична пресуда представља доказ да је извршено кривично дело на раду или у вези са радом, те да доношењу решења о престанку радног односа запосленом из овог разлога мора претходити правноснажна осуђујућа кривична одлука, што у конкретној ситуацији није случај, води правилном закључку другостепеног суда да нема места овом отказном разлогу, јер у тренутку доношења оспореног решења тужиља још увек није била правноснажно оглашена кривом за учињено кривично дело на раду, с обзиром да је кривична пресуда постала правноснажна 18.07.2003. године, а решење о отказу донето 17.05.2002. године.

Неосновани су и наводи ревизије који се односе на пасивну легитимацију туженог. Наиме, у тужби је у својству туженог означен ДП Рудник олова и цинка „Грот“ из Врања. У току трајања парнице над туженим је отворен поступак стечаја и у поднесцима туженог исти је означен као ДП Рудник олова и цинка „Грот“ Крива Феја – у стечају, Врање. Након окончане реорганизације у стечају извршена је промена правне форме друштвеног предузећа у форму привредног друштва, сагласно члану 478. став 5. Закона о привредним друштвима и тужени означен као Рудник олова и цинка „Грот“ доо Врање, Крива Феја.

Међутим, како је над туженим, након доношења решења о престанку радног односа тужиљи од 17.05.2002. године отворен и започет стечајни поступак решењем Трговинског суда у Лесковцу Ст 62/05 од 21.11.2005. године, то је свим запосленим престао радни однос независно од њихове воље и воље послодавца услед стечаја, сходно члану 98. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“, број

70/2001 и 73/2001), због чега није основан тужбени захтев тужиље у делу у коме је тражила да буде враћена на рад.

Са изнетих разлога, одлучено је као у ставу првом изреке пресуде применом члана 416. став 1. ЗПП и члана 414. ЗПП.

Одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, јер ови трошкови нису били нужни и неопходни за доношење одлуке по ревизији, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**